
Capítulo 3:

O Benestar e os Niveis de Desenvolvemento

Vigo e a súa Área Funcional conforma unha rexión urbana cunha poboación que no ano 1998 alcanzaba 444.739 habitantes, dos que 283.110 residían na cidade de Vigo. É, polo tanto, a rexión urbana máis poboada e con maior forza de traballo de Galicia, situándose na Eurorexión despois de Porto, na que a área metropolitana conta cunha poboación de aproximadamente un millón douscentos mil habitantes.

A dinámica económica e o cambio social da última década permitiu mellora-los niveis de desenvolvemento, se ben a situación no seu conxunto é, máis ben contradictoria. Aínda que en termos relativos produciuse un crecemento significativo da produción e o emprego, as estimacións existentes da renda familiar per capita indican que os niveis de desenvolvemento económico non son de todo satisfactorios. Pero, a pesar disto, e de manter unha elevada taxa de desemprego, os índices de pobreza da zona son os máis reducidos de Galicia. Doutra banda, aínda que nas últimas décadas producíronse un certo deterioro do medioambiente, Vigo segue gozando de recursos naturais que a fan unha rexión urbana sen dúbida atractiva, a pesar da súa limitada oferta cultural.

3.1. Desenvolvemento e Crecemento Económico

A análise dos indicadores do crecemento económico e o cambio estrutural de Vigo e a súa Área Funcional mostra que, durante os anos noventa e especialmente dende 1993, a zona de estudo comezou un período de clara recuperación productiva respecto ás dous décadas anteriores. Vigo e a súa Área Funcional experimentaron un crecemento especialmente intenso do seu VAB en termos reais, por riba do resto da provincia de Pontevedra, da media galega e da media nacional. Entre 1993 e 1999, a taxa media de crecemento anual do VAB real de Vigo e a súa Área Funcional foi do 4,5%, fronte ó 3,9% de Pontevedra, ó 2,3% de Galicia e ó 2,6% de España.

A pesares da recuperación do crecemento económico, non se pode concluir que Vigo e a súa Área Funcional cumpriron de xeito completo e satisfactorio os retos que se proxectaban ó comezo dos anos noventa, isto é, a reestructuración e diversificación do seu sistema productivo nun contexto de crecente competencia internacional. Sen dúbida, avanzouse nestos desafíos, pero ambos seguen a estar pendentes coma condicións para garanti-lo crecemento no futuro.

O crecemento de Vigo e a súa Área Funcional tiveron dous motores fundamentais: por unha banda, a recuperación da súa industria dende 1993, e por outra o aumento das actividades de servicios (véxase gráfico 3.1.).

Entre 1994 e 1999, a participación da industria no VAB da zona creceu do 27,2% ó 31,8%. Máis a longo prazo, salienta o crecemento dos servicios, que durante o período creceron a unha taxa media anual do 3,6%, dúas décimas por riba da industria local e máis de medio punto por riba da media do sector en Galicia e España. Este feito levoulle incrementar a súa participación no VAB total da zona de estudo dende un 52,1% ata un 55,5%

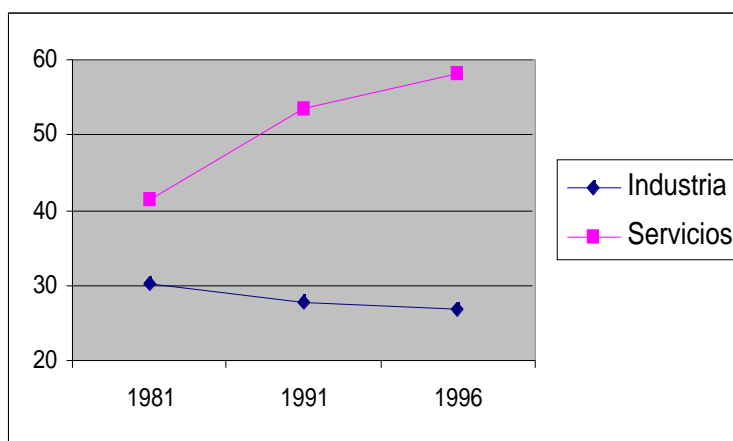
Debido ó notable crecemento das actividades de servicios, poderíase falar da existencia dun proceso de terciarización do tecido productivo de Vigo e a súa Área Funcional. No mesmo intre, nembargantes, a zona aínda conserva a súa forte especialización tradicional nas actividades de transformación e de manufacturas. A participación da industria no VAB local atópase dez puntos por riba das medias galega e española.

A expansión do crecemento económico en Vigo e a súa Área Funcional tivo unha das súas principais manifestacións na redución do desemprego rexistrado. Entre 1991 e 1999, o número de desempregados rexistrados en Vigo e a súa Área Funcional reduciuse en 7.887 persoas, pasando de 36.858 a 28.971 desempregados, un descenso del 21,4%, a unha taxa de redución media anual do 3%. Dita redución foi significativa e crecente ó longo dos anos noventa, se ben desde mediados de 2000, obsérvase o estancamento do mercado de traballo local.

A redución do desemprego deixa patente a recuperación da industria, pois máis da metade dos desempregados que atoparon traballo durante os anos noventa, pertencen a este sector. Sen embargo, os servicios salientan como un sector dinámico na economía local, cunha demanda de traballadores en expansión tanto no número de altas na seguridade social, coma no volume da poboación ocupada, o que confirmaría a terciarización progresiva do sistema productivo de Vigo e a súa Área Funcional.

Os cambios que promoveron a reestructuración productiva da zona de estudio, entre 1981 e 1996, baseáronse tanto na redución do tamaño do sector primario coma na do secundario a prol dos servicios, que aumentaron a súa participación na poboación ocupada en dezaseis puntos e medio, chegando ó 58% da poboación ocupada. Neste senso, o proceso de terciarización de economía de Vigo e a súa Área Funcional resulta máis claro que en termos de VAB ó custo dos factores, como se pode observar no gráfico 3.2.

Gráfico 3. 2. Participación da poboación ocupada na industria e nos servicios de Vigo e a súa Área Funcional, 1981-1996 (%).

Fonte: Elaboración a partir de datos da EPA.

A reestructuración productiva da zona está a presentar características diferentes no Concello de Vigo e nos concellos que forman o Área Funcional. No primeiro, obsérvase unha perda continúa do peso

relativo do sector secundario a prol do terciario, o que, semellaría que a cidade de Vigo, aínda que case no mantén a súa especialización industrial histórica, poderíase estar a converter nunha cidade de servizos.

Nos concellos da coroa do Área Funcional, pola súa parte, o cambio productivo baseouse na acelerada perda da súa especialización relativa nas actividades agrarias e de pesca a prol da industria e os servizos. Nestes intres, os concellos da coroa do Área Funcional presentan un perfil productivo industrial máis marcado que o concello de Vigo e obsérvase a existencia dun proceso de descentralización da actividade secundaria cara os concellos de dita área, que podería estar provocada polas deseconomías de aglomeración do concello de Vigo debido á limitada oferta de solo industrial e os altos prezos do solo e da vivenda. Pola contra, os servizos tenden a permanecer concentrados na cidade principal da zona de estudo cun desenvolvemento relativamente débil na coroa do Área Funcional.

A recuperación da industria e a expansión das actividades de servizos de Vigo e a súa Área Funcional durante os anos noventa non está a dar lugar a unha diversificación significativa do seu tecido productivo. No caso do sector industrial, o crecemento da zona de estudo baseouse principalmente na consolidación das especializacións tradicionais da zona, coma o automóbil, a pesca e os seus transformados, os produtos metálicos e a maquinaria, as rochas ornamentais e a madeira e mobles. Só a confección semella que comeza a emerxer coma unha actividade con maior especialización relativa da zona de cara ó futuro. Así mesmo, as actividades de química e farmacia aparecen coma novas actividades de futuro.

O proceso de terciarización e de crecemento dos servizos de Vigo e a súa Área Funcional tampouco semella ter contribuído de xeito salientable á diversificación do tecido productivo local. A rexión urbana de Vigo mantivo a estrutura tradicional do sector, caracterizada por unha forte especialización relativa en actividades de servizos dirixidas ás persoas, cun claro predominio do comercio e o transporte, se ben este último tende a perder importancia, e por carencias notables no ámbito dos servizos á produción, sobre todo, nos concellos da Área Funcional, cun sector

terciario especialmente reducido e dependente da cidade de Vigo. É dicir, a rexión urbana de Vigo continúa a especializarse en actividades de servizos tradicionais con baixos niveis de produtividade.

A recuperación do crecemento económico de Vigo e a súa Área Funcional veu acompañada unha maior integración da zona nos mercados internacionais. Dende 1993, o porto de Vigo recuperou a súa vocación internacional e contribuíu de xeito significativo a que a provincia de Pontevedra sexa unha das máis abertas de España e a única que aumentou o seu grao de apertura nas dous últimas décadas.

Os fluxos de comercio internacional de Vigo e a súa Área Funcional caracterízanse por dous rasgos fundamentais. Por unha banda, a súa forte concentración nun número reducido de produtos, en concreto, os elementos de transporte, principalmente los automóviles, e as materias primas agropecuarias e pesqueiras; e, por outra, o alto grao de comercio intra-industrial existente onde as principais partidas de bens de exportación e importación coinciden, cuestión que fai cavilar que a zona de estudo é un territorio que se podería converter nunha área de montaxe e distribución de bens, procedentes doutras cidades rexións. Estes trazos contribuíron ó aumento da apertura experimentado ó longo dos últimos anos, consolidando a especialización relativa tradicional da zona, cun aumento da diferenciación de produtos, máis que promovendo la diversificación do tecido productivo cara novas actividades e produtos.

En definitiva, ó longo dos anos noventa, Vigo e a súa Área Funcional acadou recuperar o seu protagonismo nos mercados internacionais pero sen unha reestructuración completa do seu tecido productivo. A produción seguiu baseándose en actividades maduras con fortes encadeamentos cara atrás e cara adiante que permiten á zona obter economías externas de escala. Nembargantes, existen dificultades para desenvolver novas especializacións industriais dinámicas, con fortes encadeamentos e capaces de competir nos mercados internacionais, e un sector terciario máis diversificado, con actividades de apoio á produción.

3.2. Renda e Benestar Social

A pesar da recuperación do crecemento económico e da redución do desemprego, o nivel da renda per cápita de Vigo e a súa Área Funcional mellorou paseniñamente a comezos da década dos noventa. Pero a información disponible mostra que, en termos comparativos, a súa posición empeorou respecto á doutras cidades e rexións urbanas de Galicia, situándose en torno á media da rexión.

Esta conclusión débese matizar no seguinte senso. Por unha banda, débese ter en conta que as distintas estimacións da renda per cápita existentes débense tomar con coidado debido a que existen diverxencias entre elas, polo que, o equipo redactor estima que existe unha minusvaloración da renda per cápita da provincia de Pontevedra e, en concreto, de Vigo e a Área Funcional. Por outro lado, cando se fan comparacions interprovinciais en Galicia, convén recordar que a renda é un indicador que recolle, ademais das rendas creadas a través da actividade productiva local, aquelas procedentes do exterior coma subvencións, subsidios e remesas de emigrantes.

Para analiza-la situación actual do nivel da renda familiar disponible per cápita en Vigo e a súa Área Funcional tomouse o índice estimado por áreas xeográficas pola Caixa (2001) para o ano 1999. Nel, defínense dez niveis correspondentes ós diferentes intervalos de renda. O nivel medio da renda familiar disponible de España correspondía ó nivel 5, isto é, o intervalo entre 1.300.000 e 1.500.000 pesetas, próximo o extremo superior do mesmo.

A renda familiar disponible neta per cápita media de Vigo e a súa Área Funcional situábase entre os niveis 3 e 4, é dicir, preto de 1.200.000 pesetas, dous niveis por baixo do promedio nacional. Salientaban positivamente os concellos de Vigo, Baiona e Nigrán, que acadaban o nivel 4, mentras que Pazos de Borbén, cun nivel 2, presentaba o nivel de renda familiar disponible neta per cápita máis baixo da zona. Así pois, en termos comparativos, no ano 1999, a zona de estudio presentaba un nivel de renda per cápita semellante ó da Provincia de Pontevedra, no umbral entre os niveis 3 e 4.

Calquera que sexa o nivel da renda per capita e, pese ser unha taxa de desemprego superior á media de España e Galicia, Vigo sobresae por ser unha cidade cun alto grao de igualdade, xa que caracterízase por ter as menores taxas de pobreza entre as principais cidades galegas. Só un 12,7% das súas familias e un 13,3% da súa poboación sitúase por debaixo do umbral da pobreza. De igual xeito, os concellos da Área Funcional, presentan os indicadores de pobreza máis baixos da rexión. Un 14,3% das familias e un 14,7% da poboación fronte ó 19,9% e o 22% de Galicia, respectivamente.

Unha das grandes vantaxes da situación social de Vigo e a súa Área Funcional é a escasa incidencia da chamada pobreza extrema. Afecta a un 1,5% das familias pobres e a un 2,1% da poboación pobre, moi por debaixo das taxas rexional e nacional. A pobreza caracterízase por concentrarse nos fogares e persoas cunha situación de precariedade social, é dicir, próximos ó umbral da pobreza. En concreto, o 61% das familias pobres e o 54% da poboación pobre atópase en dita situación, porcentaxes que superan en máis de dez puntos ás medias rexional e nacional.

A concentración da poboación pobre, rexión ó umbral da pobreza, permite ser optimista en canto á posibilidade de plantexar políticas sociais activas con expectativas favorables para reducir todavía máis as taxas de pobreza existentes nestes intres. Non obstante, segunde as estimacións realizadas para a provincia de Pontevedra, é posible que tamén exista unha concentración significativa de poboación nos estratos de renda inmediatamente superiores ó umbral da pobreza, o que se converte nunha ameaza para o benestar social da cidade en caso de crises económicas.

O relativo mellor posto do Concello de Vigo atenúase ó tomar en conta indicadores subxetivos da pobreza. Cando se pregunta á poboación pobre da cidade polos ingresos que considera necesarios para satisfacer as necesidades que afronta, resulta que os ingresos medios desexados por familia duplican os realmente obtidos, situándose por enriba da media rexional. Esta circunstancia non se dá no resto de concellos da diócese de Tui-Vigo, o que poderíase relacionar co menor nivel de expectativas da maior parte dos mesmos.

O menor nivel de pobreza de Vigo e a súa Área Funcional débese principalmente a dous factores relacionados con accións de política económica. No primeiro lugar, salienta o maior grao de formación da poboación da zona comparada co resto de Galicia, sobre todo, no caso do Concello de Vigo. No segundo lugar, obsérvase que a relación entre o desemprego e a pobreza non é tan significativa coma no resto da rexión dado que, a diferenza doutras provincias, en Pontevedra, estar desempregado non supo pasar o umbral da pobreza, se ben os pobres son maioritariamente desempregados.

Os inmigrantes extranxeiros son, xunto ás mulleres e ós xoves de menos de trinta anos, un dos colectivos con maior risco de caer en situacións de pobreza, con máis probabilidade de ser extrema e marxinal. Dende 1998, a inmigración extranxeira experimentou un forte crecemento. Sen embargo, este fenómeno non é percibido, nestes intreos, coma un problema ou unha ameaza social. Predominan os inmigrantes portugueses e iberoamericanos, principalmente arxentinos, brasileiros, venezolanos e colombianos. Entre as minorías étnicas vencelladas secularmente á situacións de pobreza e cunha presenza consolidada en Vigo, salientan os xitanos e os cingaros portugueses. O grao de integración que logrou os inmigrantes en Vigo e a súa Área Funcional semella ser relativamente elevado. Non se formaron guetos de inmigrantes. En calquera caso, é importante ter en conta a inmigración exterior coma unha posible fonte de marxinalización e tensión social de cara ó futuro debido a súa clara tendencia ó crecemento.

Por último, aínda que o xeito de expansión de Vigo e a súa Área Funcional non deu lugar á aparición de grandes concentracións periféricas de infravivenda, consérvase a existencia dunha marcada estruturación social do espazo urbano que, ó longo do tempo, manifestouse na formación de barrios marxinalizados e bolsas de pobreza. No concello de Vigo identifícanse tres núcleos cunha forte concentración de poboación pobre onde se acumulan os problemas sociais recentemente expostos: *O Casco Vello; os barrios de Teis e os Caños e o barrio de Lavadores e Rivera Atienza*. Nos concellos da Área Funcional, a pobreza adquire un carácter máis rural, xa que as familias pobres atópanse dispersas e é difícil atopar grandes

bolsas de pobreza. Non obstante, estas naceron nos concellos máis industriais de Mos e O Porriño.

3.3. Desenvolvemento e Medioambiente

A dinámica económica de Vigo e a súa Área Funcional axústase ben a un modelo de desenvolvemento sostenible ou, se se prefire, de Desenvolvemento sostible, no senso de que as súas maneiras de organización da produción, as inversións públicas e privadas e o seu proceso de urbanización, son capaces de satisfacer as necesidades actuais da poboación "sen comprometer as necesidades das xeracións futuras", aínda que se poidan producir agresións o medioambiente, cunha solución que está o alcance das políticas públicas.

Unha das dinámicas de agresión medioambiental máis extendida foi ata hai pouco a falta de depuración dos vertidos residenciais e industriais, que deterioraron a calidade do río Lagares e da propia ría. O Plan de Saneamiento Integral da Ría de Vigo, posto en marcha hai poucos anos pola Xunta de Galicia, supuxo unha mellora xeral nunha das maiores ameazas medio ambientais da Área. Detéctase, por outra beira, un déficit xeral de mostraxes sistemáticas, o que fai difícil o seguimento da calidade das augas.

O desenvolvemento económico da zona en estudio, continúa apoiándose na utilización dos recursos naturais disponibles, como acontece coa pesca o as rochas ornamentais. Os recursos pesqueiros locais (incluíndo a acuicultura) seguen a ser importantes para a actividade productiva, aínda que a industria local utilice cada vez máis recursos procedentes doutras rexións territorios. O mesmo acontece coa industria do granito, en a que as variedades coma Rosa Porriño, Gris Gondomar o Gris Perla, seguen dando un carácter diferenciado ás producións da zona, o que é de grande utilidade nos mercados.

Así pois, os recursos naturais xogan un papel estratéxico no crecemento de Vigo. Pero ademais, as condicións medioambientais coma a calidade da liña de costa, son recursos que afectan directamente ó

benestar dos cidadáns, fan atractiva a rexión ós visitantes e turistas, e supón unha reserva importante para o desenvolvemento futuro da zona.

Así pois, aínda que algúns asentamentos urbanos da zona, coma a cidade de Vigo, presentan unha insuficiente dotación de espazos libres urbanos, a calidade de vida do conxunto da Área Funcional pódese considerar boa, dada a presenza de abundantes espazos naturais montes comunais. Estes espazos, debido o seu valor ambiental ou o seu réxime xurídico de protección e utilización, garanten unha ampla e consistente rede de espazos ceibes de grande valor natural na rexión.

A Área Funcional de Vigo conta con dous Espacios Naturais Protexidos, o Parque Natural de Monte Aloia (746 hectáreas), e o Parque Natural de Islas Cíes.

Un espacio natural ata agora non protexido con figuras legais de protección, con recoñecido valor, son as Gándaras de Budiño, con 763 hectáreas repartidas entre los concellos de O Porriño e Tui. Está constituído por unha serie lagoas estacionais e permanentes, turbeiras, prados inundables e as fragas de ribeira do río Louro. As gándaras reúnen o máis salientable da fraga ribereña galega: ameneiros vencellados con salgueiros, bidueiros e freixos.

Outras áreas de interese natural e aínda sen protección especial son:

A Ensenada de San Simón, entre os Concellos de Redondela, Soutomaior, Pontevedra e Vilaboa;

As Islas Estelas, costa de Nigrán

A Ramallosa, en Baiona

Baixo Miño, ó longo de Pontearreas, Salvaterra de Miño, Tui e outros Concellos fóra da Área Funcional;

Costa da Vela, en Cangas.

A Serra de Groba, entre os Concellos de Baiona e Oia;

Serra do Suído, que abarca 4.245 hectáreas entre A Lama, O Covelo e Fornelos de Montes, este último pertence ó Área Funcional de Vigo;

Carballeira de Barragán, con 600 ha. entre Pazos de Borbén e Fornelos de Montes;

A Serra de Galiñeiro, entre Pontearreas, Mos e Pazos de Borbén;

Estes espacios naturais forman un cinturón de grande calidade ambiental ó redor o concello de Vigo, sen embargo, son enclaves nos que aínda non se consolidou o recoñecemento da súa riqueza natural e o seu potencial coma recurso recreativo, ecolóxico e incluso productivo no que respecta a súas posibles aproveitamentos agrícolas, gandeiros ou forestais (aproveitamento de leñas, pastos, etc.), polo que se trata de recursos subdesenvolvidos.

O outro grande recurso de espacios naturais son os montes comunais, de propiedade común, no que o seu aproveitamento corresponde ó conxunto dos veciños. Esta necesidade legal de acordos das comunidades propietarias fai extremadamente difícil a súa urbanización, aínda que non así, a súa conservación en condicións naturais ou de explotación rural óptimas. Como recurso natural supón unha ocupación do 30% de todo a Área Funcional, salientando os concellos de Fornelos de Montes (76% do seu territorio), Pazos de Borbén (56%), Baiona (55%), Moaña (45%) e Soutomaior (46%). No extremo contrario salientan O Porriño (0%) e Vigo (3,7%).

En resumo, aínda que nas últimas décadas nalgúns dos concellos da rexión urbana de Vigo producíronse problemas de conxestión vial, certa polución atmosférica, vertidos incontrolados na ría, deterioro do patrimonio natural e construído, os estudos realizados amosan que no seu conxunto, a zona ten unha riqueza medioambiental de primeira magnitude. Pódese rematar, polo tanto, que na zona existe un equilibrio razoable entre crecemento económico e preservación medioambiental. En todo caso, cando faise comparacións entre Vigo e a súa Área Funcional coa doutras áreas industriais os problemas da zona aparecen coma cuestións de menor magnitude, controlables a través das políticas públicas. Pero, dado que a expansión de Vigo empregará progresivamente os recursos naturais disponibles, semella conveniente mante-la atención continua ó uso que deles se fai.

3.4. Cultura e Desenvolvemento Sostible

A cultura é unha das máis significativas expresións da personalidade e o nivel de desenvolvemento dun territorio organizado, coma é o caso das cidades e, en concreto, das rexións urbanas. Se se teñen en conta que o desenvolvemento sostible dun territorio e, sen dúbida, dunha rexión urbana, oriéntase a acadar los obxectivos de eficiencia, equidade e preservación da rexión medioambiental e do patrimonio histórico e cultural, pódese dicir que a situación da cultura local é, en boa medida, unha expresión do nivel de vida e de benestar acadado pola sociedade local. É dicir, o desenvolvemento cultural expresa o grao de satisfacción das necesidades económicas, así como o logro de maior equidade e cohesión social no proceso de desenvolvemento.

Neste senso, pódese dicir que o modelo de desenvolvemento de Vigo presenta carencias importantes en canto ás características do escenario actual e futuro previsible. Isto percíbese ó observar que algúns aspectos e vectores da cultura local non estean suficientemente desenvolto, tendo en conta o tamaño de cidade e da rexión urbana e o nivel de benestar e riqueza acadado por Vigo e a súa Área Funcional.

Ó referirse á rexión cultural viguesa temos que diferenciar entre a cultura como expresión da experiencia e da vitalidade local e a cultura formal, como se entende tradicionalmente, aínda recoñecendo a íntima relación entrambas. Un primeiro feito salientable é que Vigo constitúe a cidade de Galicia na que aparece boa parte dos principais movementos da cultura galega, especialmente aqueles relacionados co mundo editorial, as artes plásticas, o teatro e a música. Así mesmo, temos que salienta que as opinións dos expertos e da poboación coinciden en que Vigo ten carencias importantes en canto á dispoñibilidade de espazos culturais apropiados para canalizar a actividade cultural local.

Dacordo as informacions recollidas, estas carencias fanse evidentes na dispoñibilidade de espazos e recintos modernos capaces de albergar grandes eventos, así coma á oferta de museos. Ademais, case non existe unha rede de "contenedores" apropiados para canalizar e

avalia-lo dinamismo cultural de base, xa que a rede de centros municipais con que conta o Concello non estaría sendo a máis apropiada para o desenvolvemento dunha política cultural de base; por iso, algúns estiman que a actividade cultural, a lo menos, a máis innovadora, estaría funcionando totalmente á marxe dos circuitos oficiais.

Neste senso, Vigo conta na actualidade con proxectos culturais en diversos estados de realización como: O Museo de Arte Contemporáneo (MARCO), a Casa das Palabras e o novo Auditorio de Beiramar, promovidos polo Concello; o Museo do Mar de Alcabre, promovido polo Consorcio da Zona Franca; o novo Centro Cultural Cine Fraga-Caixa Galicia e o Centro Socio-Cultural de Casa Bárcena que impulsa Caixanova. Non asemella, sen embargo, que estas actuacións se estean a realizar dentro dun marco estratéxico de actuacións debidamente coordinadas e consensuadas.

En todo caso, a lo menos estes novos proxectos culturais xunto cos centros xa existentes, especialmente o Centro Cultural Caixanova, deberían plantexarse dentro dunha estratexia de imbricación no tecido urbano da cidade. Unha estratexia orientada cara á creación dunha centralidade cultural no centro tradicional da cidade (casco histórico e ensanche), có fin de converter esta área nun contenedor cultural en si mesma.

A oferta de actividades culturais coas que conta Vigo, semella non satisfacer plenamente as demandas e expectativas dos cidadáns. Neste senso, segundo dos resultados da recente enquisa realizada dentro dos traballos do Plan Estratéxico Vigo 2010, os vigueses satisfeitos coa oferta cultural da cidade (28,5%) son menos que os que consideran a oferta cultural local, mala ou moi mala (33,7%).

As carencias da oferta cultural viguesa confírmanse polo feito de que o 15,2% dos cidadáns din terse desprazado algunha vez a outras localidades, principalmente de Galicia, para asistir a eventos culturais. Esta porcentaxe de desprazamentos só e superado polos realizados para efectuar xestións e trámites administrativos.

Non obstante do anterior, podería argumentase que a visión do cidadán sobre a oferta cultural local, semella estar condicionada pola

impresión negativa que en xeral, teñen da xestión da cultura e a cidade no seu conxunto. Neste senso, a visión negativa da oferta cultural, contrasta co feito de que ó preguntaren os cidadáns pola calidade dos servicios que oferta a cidade, as actividades culturais son as terceiras mellor avaliadas, despois dos servicios de educación e saúde.

Con esta visión, en certo senso contradictoria, coinciden os expertos e especialistas entrevistados. Estes afirman que a oferta cultural viguesa non se corresponde coas dinámicas culturais de base, ademais de amosar claros déficits en termos de imaxe. Nembargantes, aceptan que se estean a dar pasos cara á concreción dunha oferta acorde co rango que Vigo ten como cidade. De tódolos xeitos, os datos disponibles amosan que o equipamento cultural da cidade estaría bastante por debaixo das súas competidoras directas (A Coruña, Santiago e Porto) en canto a dotación de infraestructuras culturais, pero especialmente no que se refire á proxección e aproveitamento en termos de imaxe da súa oferta cultural, na que na programación non sempre é superior á de Vigo, coma semella estar comunmente aceptado.
